

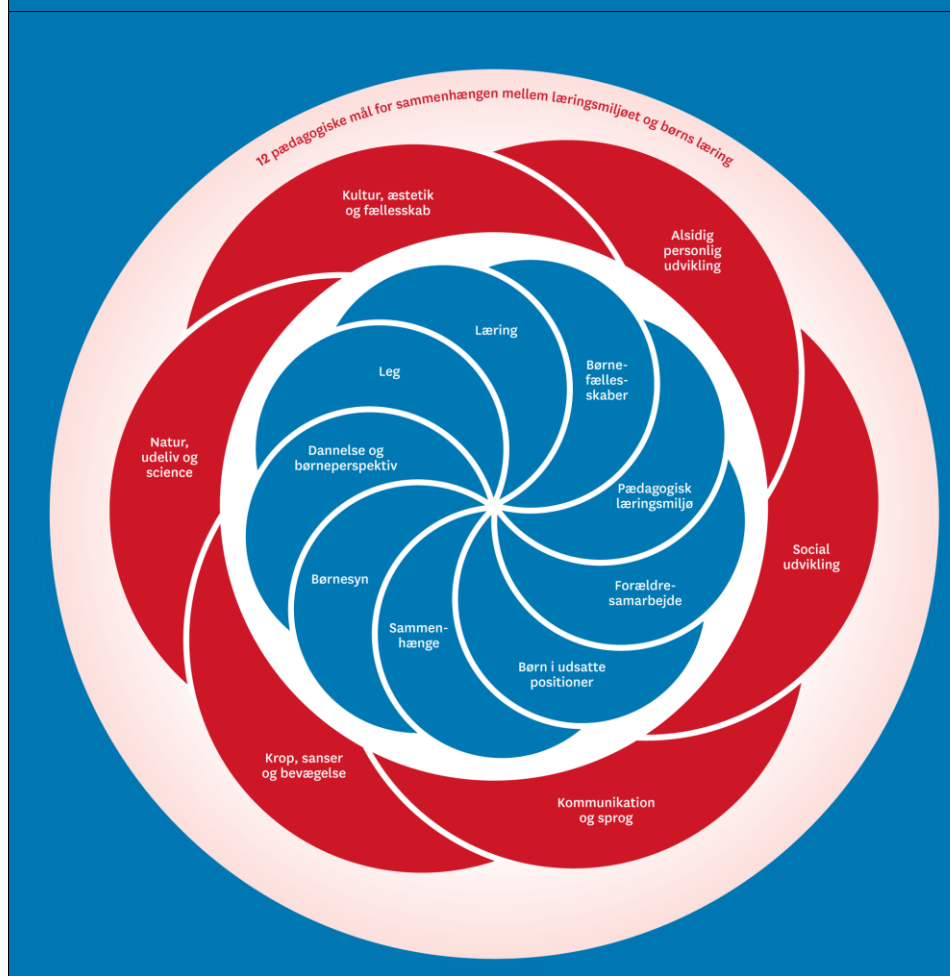
Pædagogisk læreplan for Naturbørnehuset Knuden.

2020-2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#).

Hvem er vi?

Naturbørnehuset Knuden blev privat børnehus den 7. april 2015. Vi er et lille aldersintegreret børnehus med både vuggestue og børnehavebørn.

Vi er et naturbørnehus, hvor naturen er i centrum. Vi syntes naturen er et dejligt frirum med højt til loftet, her er der plads til de allerfleste lege, fantasien bliver brugt i bredt omfang og kroppen bliver afprøvet i alle mulige forskellige situationer. Vi er en "De grønne spirer" institution.

Vi inddrager også andre aktiviteter end naturen i vores hverdag f.eks. sange, kreative sysler, højtlesning, dans osv.

I Naturbørnehuset Knuden er medbestemmelse, anerkendelse og fællesskab meget vigtige faktorer for et dejligt børneliv.

Vi har til huse i et ældre parcelhus beliggende i Knudby. Vi ligger i et naturskønt område med adgang til fjord, marker, skov og Jordbro Engsø, alle er områder, som vi bruger flittigt.

Vi har to legepladser.

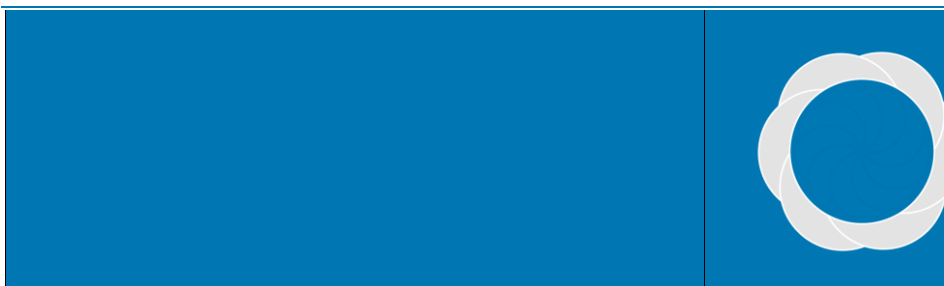
På den "store" legeplads er der en dejlig bålplads, som bruges til enten hyggebål eller til madlavning. Der er gynge, sandkasse, klatretræer og krat til at gemme sig i. Derudover har vi bærhave samt højbede, hvor vi sår forskellige afgrøder sammen med børnene. Vi har fået et lækkert drivhus, hvor der dyrkes eks. tomater, agurker, peberfrugter osv. og som samtidig bruges som et ekstra uderum.

På den "lille" legeplads er der rutchebane på en bakke, legehus og et lille buskads i daglig tale kaldet "skoven". Vi har en overdækket terrasse som ofte spiser madpakker på.

Huset er indrettet med mulighed for forskellige indendørsaktiviteter, hvor børnene kan fordybe sig i leg og andre kreativiteter. Vi har ligeledes en pavillon indrettet til børnehavebørnene som bruges indimellem.

Vi har en skurvogn til at stå tæt ved Hjarbæk Fjord og et lille stykke skov, stedet hedder "Rohrbergs Plads", hvor vi går ned med alle børnene, nogle gange på heldagsture med børnehavebørnene.

I byen bruger vi Tårup Forsamlingshus, hvor vi har motorisk udfoldelse og sanglege. Og så bruger vi "Knuds Plads" som er en lille perle med boldbane, bålhytte, sansebede og små bakker.

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trykt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

Børnesyn:

Vi ser barnet som et unikt væsen med positive hensigter, en masse kompetencer og som en aktiv medspiller, der bidrager i børnehusets hverdag. Barnets meninger og holdninger er vigtige, da disse er med til at retningsbestemme hvordan husets læringsmiljøer ser ud og hvad disse skal indeholde. Børnene skal have plads, tid og ro til at udvikle sig. Vi giver dem nærhed, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig. I hverdagens aktiviteter følger vi ofte børnenes spor og er undersøgende i forhold til hvad der interesserer dem, både i frie og planlagte aktiviteter. Vi ser det som vigtigt, at børnene også føler sig hørt i hvad der sker og hvor vi bevæger os hen ad.

Dannelse og børneperspektiv:

Børn møder vi i øjenhøjde, det vil sige med en respektfuld og anerkendende tilgang. Dette betyder at de er medbestemmende i vores hverdag – her bliver de hørt og lyttet til. Deres læringsmiljøer værner vi om, og vi gør, hvad vi kan for at tilgodese og imødekomme deres ønsker og behov. Dette har stor betydning for barnets dannelse og måden barnet ser sig selv på – målet er at barnet føler sig betydningsfuld og øger dets selvværd.

Børn hjælper hinanden – vi ser at børn gerne vil "bruges", have ansvar og være en del af vores rutiner og strukturer i huset. Vi oplever også, at børn er gode til selv at håndtere konflikter – vi opfordrer børnene til selv at løse små konflikter ved at snakke sammen, markerer egne grænser, ved at sige "Stop" eller "Nej" eller måske trække sig fra legen. De voksne er på sidelinjen til at støtte eller gribe ind hvis der skulle være brug for dette. Børn vokser mentalt og dannes i disse situationer, ved at lære om egne og venners grænser. Vi opfordrer generelt børnene til at hjælpe hinanden og spørge kammerater om hjælp når det er nødvendigt, for eksempel i garderoben eller når en genstridig figenstang skal åbnes.

Vi arbejder med dannelse på flere niveauer. Som det ovenstående eksempel hvor vi støtter op om, at barnet bliver klogere på sig selv og egne grænser.

Vi bruger mange situationer som samtale-læringsrum, hvor vi støtter børnene i en refleksiv læring. I samtaler med børnene for eksempel ved middagsmaden, hvor vi sidder tæt med en gruppe børn og snakker om oplevelser og tanker. I garderoben hvor vi snakker og hjælper barnet med tanker om tøj og påklædning.

I vores daglige samling (hvor vi i fællesskab snakker om ting, vi undrer os over eller undersøger ting som vi er nysgerrige på) hjælper vi barnet med at reflektere over egne tanker, så de bliver klogere på sig selv og andre.

Et andet niveau vi arbejder på, er det samfundsmæssige og mellem menneskelige dannelsesniveau. I vores dagligdag fokuserer vi på at danne børnene, så de bliver kompetente, empatiske og kan mestre sig selv.

Det kræver mange kvaliteter at skulle begå sig i livet og i fællesskabet. Derfor bruger vi meget tid på at snakke sammen om ting der sker i livet, traditioner, hvordan man skal opføre sig når vi er "hjemme" og når vi er i "byen" og mange andre ting. Vi prioriterer fordybelse i det der sker omkring os her og nu. Og det er vigtigt, at vi har det godt sammen og alle har et ansvar for at det er rart at være sammen i vores børnehus.

Læring og leg:

Børn lærer gennem leg, derfor bliver legen prioriteret højt, både den voksenstyrede og den børnestyrede leg. Børnene er medbestemmende i dagligdagen, hvilket gør at vi følger børnene, f.eks. hvor de gerne vil lege, hvordan de gerne vil lege og hvilke ting der bruges til legen.

Vi arbejder også med planlagte aktiviteter, og vi har vores daglige rutiner, alt dette giver børnene læring. Måden vi griber læring an på, er forskellig fra situation til situation – om det er en rutine, en struktureret situation eller en spontan situation.

Vi bruger de tre læringsrum:

- Voksenskabt læring: Den voksne går foran børnene
- Voksenstøttet læring: Den voksne går ved siden af børnene
- Leg og spontane oplevelser: Den voksne går bagved børnene.

Vi tænker, reflekterer og evaluerer vores praksis indenfor disse tre læringsrum.

Børnefællesskaber:

Alle børn skal have mulighed for deltagelse i børnefællesskaber og føle sig inkluderet i dette. Da vi er et integreret børnehus, med børn fra 0-6 år, oplever børnene sammenhæng gennem hele deres institutions-tid, og der er altid nogen enten at "passe på" eller se op til og spejle sig i. Vi hjælper børnene med at være en del af fællesskaberne i børnehuset. Børnene bliver hjulpet til at spørge hinanden om leg, til at se om der er nogle børn, der mangler en leg og til at hjælpe hinanden. Vi finder det vigtigt, at alle børn er en del af fællesskabet og samtidig bliver accepteret, for den de er, så de altid har sig selv med i legen og fællesskabet.

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Pædagogisk læringsmiljø:

Vores struktur og rutiner er tilrettelagt så der er en vekselvirkning mellem strukturerede situationer og ustrukturerede situationer. Vi mener at faste holdepunkter i hverdagen er vigtige pejlemærker for at børnene fornemmer dagens gang, tid og rytme og dette er med til skabe tryghed. Vi fornemmer og oplever hvad der rør sig i børnegruppen og følger ofte deres retning.

Oftentimes er vores dag tilrettelagt så vi fra morgenen af har frie aktiviteter, og når alle børn er kommet samles vi til formiddagsmad, sammen store som små, her snakkes der om dagen og tit synges en sang, fortælles en

historie eller snakkes om et "lærings" emne. Efter formiddagsmaden laves der ofte styrede aktiviteter frem mod madpakketid, enten i form af en aktivitet børnene kan deltage i, i større eller mindre grad, måske kan gå fra og til. Eller i form af mere styrede aktiviteter, som en tur ud af huset med et mål for øje. Ved mange af aktiviteter trænes det at vente på tur, eller at gå efter vores regler, "hvornår skal man holde i hånd og hvornår må man løbe frit" eller "hvor skal vi stoppe og vente på hinanden".

Efter formiddagsaktivitet og madpakker er der hvile og sove tid, her skal alle hvile, de små sover, mens de store sidder hver for sig med en stillesiddende aktivitet, der skaber ro til hovedet.

Eftermiddagen er tit med frie aktiviteter og suppleret af små tilbud om nogle af de aktiviteter, der ikke altid er frit tilgængelige.

Fællesnævnerne for dagens aktiviteter er at børnenes perspektiv altid indtages og de aktiviteter, rutiner og strukturer som barnet deltager i, altid er ifølge med en voksen til at guide, lytte, spørge, anvise osv.

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Et godt forældresamarbejde er altafgørende for trivsel og god udvikling hos børnene.

Forældresamarbejde:

Vi prioriterer forældresamarbejde højt. Vi har et godt forældresamarbejde, hvor vi sagtens kan snakke om både gode og dårlige ting. Det at have tid til en snak om morgenen ved aflevering eller ved afhentning og en god indkøring ved opstart, er elementære og fundamentale ting, som virker og giver trykke forældre i vores børnehus. Det er vigtigt for os at forældre kan lide at komme i vores hus, at de har tillid til alle voksne og er trykke ved at efterlade deres børn i vores varetægt.

Som et privat børnehus oprettet af forældre, med et ønske om netop det vi kan tilbyde, er forældrekontakten ekstremt vigtig. Vi kan ikke klare os uden dem og de kan ikke klare sig uden os. Derfor tilstræber vi også at dele dagens aktiviteter med forældrene enten gennem vores facebookgruppe eller gennem månedsbreve og de tidlige nævnte hente/bringe situationer. Familierne er stor del af vores børnehus, derfor er vores institution rar og familær at komme i, ikke kun for børnene men også for familierne.

Børnene er delt op så alle børn har en kontaktperson, det er denne som afholder den årlige samtale, samtaler kan også afholdes efter behov. Da vi er et lille børnehus, er det vigtigt at alle forældre føler at de kan kontakte alle personale om hverdagens spørgsmål. Derudover er det vigtigt hele tiden at informere, forældrene omkring barnets trivsel og udvikling.

Vi afholder hvert år bedsteforældre med stor tilslutning. Derudover har vi i samarbejde med bestyrelsen arrangementer i løbet af året, hvor det er fællesspisning og hygge, for både børn, søskende, forældre og personale.

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Børn i udsatte positioner:

Vores børnegruppe er lille og overskuelig – børn i udsatte positioner spottes hurtigt og handleplaner igangsættes. Alle børn som er sat i gul-position i forhold til TOPI laves der handleplan på – denne evalueres 2 gange årligt. Vi bruger Smitte og LP- modellen som handleplansskabelon.

Vi samarbejder med kommunens instanser om at sikre bedst mulig støtte til børn i udsatte positioner, eller som har behov for ekstra indsats, det kan for eksempel være til sproglige udfordringer. Vi arbejder tværfagligt og bruger PPL og ressourcekorpsset, hvis vi har brug for kompetenceløft og sparring.

Vi støtter legekonstellationerne så alle føler sig som en del af børnefællesskabet. Er der børn der har behov for støtte til at deltage, er der altid en voksen på sidelinjen til at guide, handle, anviser i legen, italesætte følelser og intentioner, osv.

Vi skaber positive historier omkring det udsatte barn. Vi voksne forsøger at forstørre interessen omkring barnet ved at være nysgerrig og undersøgende omkring barnets liv. Dette italesættes og gøres for at andre børn, såvel som barnet selv, kan få øje på dets kvaliteter og kunnen.

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Sammenhæng til børnehaveklassen:

Vi har ikke tidligere haft førskolegruppe i børnehuset, men vi har haft et samarbejde med Løgstrup Børnehus om børnenes sidste år inden skolestart. Dette skyldes at vi har haft få børn i årgangene, og derfor har vi fundet det bedre for børnene at komme ind til storbørnsgruppen i Løgstrup, hvor de kan være en del af et større fællesskab og danne nye legerelationer. Det er forældrenes eget valg, om deres barn skal til Løgstrup og gå i førskolegruppe, vi har også børn der skal gå på andre skoler, og derfor bliver ved os.

Vi tilbyder selvfølgelig skoleparathed aktiviteter og har gennem hele børnehavetiden fokus på læring både i bevægelse og i stillesiddende aktiviteter.

I børnenes læringsmiljø optræder der bogstaver flere steder. Vi ser børnene bruge disse illustrationer. Sammen staver vi børnenes navne og lære at genkende bogstaverne og deres lyde. Bogstaverne inspirerer til at de er opmærksomme på lydene. Vi opfordrer til at de f.eks. skriver deres navn og hjælper gerne med en lille lap hvorpå det står.

Hver dag snakker vi om dagen, datoen, måneden og årstiden, så de får et begreb om årets gang, lærer at der er datoer og at dagene og månederne hedder noget forskelligt.

Der er altid adgang til både billedbøger og bøger med tekst, så der kan læses og øves bogstavgenkendelse.

Efter middagsmaden har vi hviletid, hvor børnene øver sig i at finde ro i kroppen, lytte til historie eller lave rolige aktiviteter hver for sig og det er en tid, hvor de voksne har bestemt, hvad der skal ske.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Lokalsamfundet:

Vores Børnehus ligger i en lille landsby (Knudby) ca. 15 km fra Viborg og vi bruger vores lokalsamfund på flere forskellige måder. Som et lokalt forankret børnehus, der er skabt med støtte fra byens borgere, er samarbejdet med resten af byen rigtig vigtig for os.

I Børnehuset har vi en række frivillige hænder der nyder at kigge forbi og hilse på børnene eller som strikker små gaver til vores "Velkommen til verden"-pakke til nye forældre i lokalområdet.

Vores plads ved fjorden, hvor vores skurvogn står, er blevet doneret af en lokal familie.

Vi samarbejder og inddrager lokalsamfundet, når vi hver jul laver pynt til byens juletræ og pynter juletræet i forsamlingshuset og når vi hvert år laver heksen til byens Sct. Hans bål.

Vi boltrer os på byens grønne område Knuds Plads, besøger ofte Jordbro Engsø ved Gammelstrupvej eller Fiskerlejet ved Hjarbæk Fjord hvor vi snakker med fiskerne.

Vi har besøgsaftaler med flere lokale og lov til at bruge deres haver eller småskove til leg og opdagelse med børnene. Tit møder vi de lokale, og snakker lidt med dem eller udveksler et hej og et smil.

Vi bruger det lokale forsamlingshus når der skal dyrkes inde-aktiviteter med behov for lidt ekstra plads.

Vi besøger den lokale kirke og har samarbejde om blandt andet vores årlige julegudstjeneste. Her går vi nogle gange en tur og kigger på de flotte gravsten.

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi evaluerer løbende børnemiljøet, og tilpasser aktivitetsmulighederne og legeområderne så de matcher vores børnegruppe og deres læringsmuligheder bedst muligt, med baggrund i deres fysiske, psykiske og æstetiske læring.

Vi er én børnegruppe i huset – dog med periodisk forskelligt udtryk. I perioder har vi valgt at dele vores børnegruppe i "De ældste" og "De yngste" – dette gøres for at alders målrette vores aktiviteter.

Fysiske børnemiljø:

I vores daglige struktur og i vores rutiner er vi meget opmærksomme på at holde støjniveauet så lavt at alle kan og har lyst til at være en del af fællesskabet. Vi har faste "toilet og vaske fingre" rutiner flere gange om dagen – på toilettet bruges sæbeautomat og engangs papirshåndklæder.

Vi bruger legepladsen til fysisk udfoldelse eller vores legerum hvor døren kan lukkes. Vi har sofaområde hvor der kan siddes blødt, lege, læses eller en voksen kan læse/fortælle historier.

Vi har mulighed for at lufte ud i alle rum da vi har flere oplukkelige vinduer i Børnehuset. Vi er opmærksom på at fordele os, så lege/områder bliver delt og ikke ligger ind over hinanden. Vores garderobe ligger i forbindelse med hovedindgangen og legeplads ind-/udgang. Børnene har alle god plads med knager, hylde til sko og kasse til overtøjstilbehør. Vi bruger tid på af- og påklædning og synes det er vigtigt for barnets udvikling at de er selvhjulpne og evner at hjælpe andre der er udfordret med fx lynlåsen. Vi hjælper barnet med at holde orden og snakker løbende med forældre om hvordan rummet skal se ud for at gøre det nemmest for barnet.

Vi har legepladser på begge sider af Børnehuset. Disse bruger vi dagligt til at børnene udfordrer sig selv på de motoriske redskaber vi har til dem – gynger, rutsjebane, sandkasse, stejl skråning, div. balancebomme, klatretræer og krat mm. Vi har et legehus som yndes at bruges til forskellige rollelege eller måske til at få lidt fred og ro. Vi har et bålsted med tilhørende arbejdsbord – her laver vi jævnlige bål, bare for hyggenes skyld, men også for at bruge det til at lave mad over. Børnene giver tit udtryk for at de godt kan lide at lave bål. Rundt om bålstedet er der bænke så vi sammen med børnene kan nyde bålet varme og flammernes hypnotiserende dansen.

På legepladsen har vi flere højbede og bærrområder, samt et drivhus, så vi sammen kan undersøge naturens gang og nyde havens gaver. Det skaber god mulighed for sansninger når man kan smage og dufte krydderurterne.

Psykiske børnemiljø:

Vores samspil på tværs af alder, køn og udvikling er præget af respekt, rummelighed og anerkendelse. Vores daglige omgang med børnene er præget af tid til at snakke om det der sker lige nu her (tanker, følelser, det der ses, det der mærkes, osv.). Nærvær til at fordybe sig i barnets virkelighed (en større konflikt børnene i mellem, noget det er sket hjemme, noget de fortæller, at de har lyst til, osv.), Respekt for at barnet bliver hørt og taget alvorligt. Vi sætter tid af til det enkelte barn i dagligdagen, vi sidder længe over maden, så vi kan snakke sammen. Som voksen bruger vi tid på at opdage, undersøge og udforske

hvad der sker i børnenes samspil, vi er på sidelinjen og kan støtte og guide hvis der er behov. Vi anser kommunikation og fysisk kontakt som vigtig og essentiel for vores samvær med børnene.

Æstetiske børnemiljø:

Vi har indrettet os så vores store fællesrum er inddelt i små funktionsrum og legerum. Disse er variable og kan hurtigt laves om, så vi kan indrette os efter den børnegruppe som vi har. Vi har også et legerum hvor døren kan lukkes så der enten er plads til den vilde leg, til at høre musik eller til den stilleleg der skal have lov til at være for sig selv. Vi er bevidste om det æstetiske udtryk i hele huset. Vi har legesager til at stå så børnene bliver mødt af forskellige ting. Nogle ting kan de selv finde frem og andre ting skal spørges om lov inden dette kan leges med. Vi har et bredt udvalg af legesager og kreative redskaber som børnene kan vælge imellem. Vi har konstruktion, farvelære, køretøjer, spil, puslespil, dukker, fantasifigurer, perler, sakse, osv.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnenes alsidige personlige udvikling.

I vores dagligdag er børnenes perspektiv og vores fællesskab altid vores udgangspunkt. Vi udvikler hele tiden nye pædagogiske tiltag som skal være med til at sikre at barnet tænker sig om, mærker efter og får tid og mulighed for at blive hørt og deltage i fællesskabet. F.eks. har de altid flere valg når vi står i hverdagens skift, konflikter, rutiner. Barnet får oftest lov til at tænke sig om, mærke efter og derefter at blive hørt eller deltage i fællesskabet. Vi voksne sætter rammerne og børnene kan vælge hvordan de vil agere indenfor disse.

Det vi kan konstatere er, at det er meget forskelligt hvor meget børnene deltager i samlings aktiviteter. Nogle har svært ved at sidde stille og synes derfor det er svært og hårdt, nogle er meget videbegærlige og synes næsten alt er spændende og deltager derfor meget, nogle slapper bare af, lytter og er mere eller mindre tilstede. Til samlinger skaber vi et rum hvor børnene kan byde ind med viden og tanker om dagens tema, hvilken sang vil de gerne synge, hvad ved de om fuglen vi snakker om eller kender de eventyret vi

fortæller. Vi voksne gør alt for at fællesskabet møder barnets tanker på en anerkendende og respektfuld måde.

Børn møder vi i øjenhøjde, det vil sige med en respektfuld og anerkendende tilgang. Dette betyder at de er medbestemmende i vores hverdag, her bliver de hørt og lyttet til. Deres læringsmiljøer værner vi om og gør hvad vi kan for at tilgodese og imødekomme deres ønsker og behov. Dette har stor betydning for børnenes dannelse og måden børnene ser sig selv på. Målet er at børnene føler sig betydningsfulde og øger deres selvværd.

Børn hjælper hinanden, vi oplever at børn gerne vil "bruges", have ansvar og være en del af vores rutiner og strukturer i huset. Vi oplever også at børn er gode til selv at håndtere konflikter. Vi opfordrer børnene til selv at løse små konflikter ved at snakke sammen, markerer egne grænser, ved at sige "Stop" eller "Nej" eller måske trække sig fra legen. De voksne er på sidelinjen til at støtte eller gribe ind hvis der skulle være brug for dette. Børn vokser mentalt og dannes i disse situationer. Dette sker også når de trøster en kammerat der har slået sig eller hjælper med at lyne sin vens jakke. Det er en vigtig del af børnenes dannelsesproces at kunne mærke efter og sige fra hvis deres grænser overskrides eller bede om hjælp til svære ting.

Vi arbejder ud fra at vi er de individer vi med de forskelligheder vi har. Vi lærer børnene at vi ikke er ens, ikke kan det samme og ikke syntes de samme ting. Vi øver hensynstagen overfor hinandens forskelligheder, da dette er vigtigt for ens selvværd.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnenes sociale udvikling.

Det at arbejde med social udvikling hænger tæt sammen med arbejdet med børns alsidige personlige udvikling, idet personlig udvikling sker i samspillet og i relationen med andre børn og voksne.

Vi udvikler os hele tiden, dette sker ofte igennem leg. Samspil og relationer opstår hele tiden hvis vi vælger at stå stille og lade børnene udfolde sig, og det gør vi. Relationen og samspillet er overalt i vores hverdag, det er i legen, i samtalen, i køen til at vaske fingre, i garderoben, på gåturen osv. Det er i disse rum empatien råder og udfolder sig og børnene dannes. Vi voksne er med hele vejen til at snakke om det der sker, til at guide, til at afklare, mm.

Vores hverdag er rammesat af vores rutiner og heri er der plads til fællesskab, kommunikation og legende tilgang til det vi skal.

Vi er meget bevidste om at vi voksne er gode rollemodeller. Vi voksne støtter og hjælper børnene i at få en plads i fællesskabet, så de kan udvikle sig i samspil med kammeraterne.

Vi rammesætter nogle gange legene, så vi kan bestemme hvem der skal lege sammen eller hvad der skal leges. Dette gør vi for at udvide deres legerelationer og udvikle deres legerpertoire. Børnene for på denne måde nemmere ved at indgå i flere forskellige sociale samspil.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børnenes kommunikation og sprog.

Vi snakker med børnene, om det verbale sprog som kommer ud af deres mund, men også det nonverbale sprog som kommer ud af vores krop og det at vi kan se på andre hvordan de har det. Vi bruger tid på at kommunikere i fællesskaber, her venter børnene på tur og skal lytte til kammerater. Vi skaber rammer så børnene får mulighed for taletid og appellerer til kammerater til at lytte og være nysgerrig på hvad andre fortæller (fx samling, frokostbordet, små samtaler på legepladsen/i huset, ved tegnebordet, osv.)

Som rollemodel er vi meget bevidst om at snakke tydelig og udvikle børnenes ordforråd. Vi lytter til børnene, da de er medspillere i forhold til hvad vores fælles samtaler skal indeholde og hvordan vi skal arbejde med sproget. Vi afkoder sammen ansigtsudtryk og hvad kammeraternes krop fortæller os, om det f.eks er glæde, vrede eller ked af det. Vi bruger blandt andet materialet Fri For Mobbet til at træne empati og kommunikation. Vi finder ud af hvad vi kan bruge disse nonverbale informationer fra kammeraterne til. Vi er bevidste om at snakke et pænt og søbert sprog som børnene kan kopiere, men vi leger også med sproget og kan finde på at snakke om de ord som er "grimme ord".

Børnene har altid adgang til bøger. Vi har selv et stort bibliotek og samarbejder med kommunens logopæder, så børn med sproglige vanskeligheder kan få den bedste hjælp.

I det daglige leger vi med lyde der er i deres nærmiljø, vores rutiner og hverdag. Vi lytter til fuglene, synger sange og fortæller historier hvor stemningerne ændres med stemmeføringen.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse.

Vi er et Naturbørnehus og derfor er naturen en vigtig medspiller i vores aktiviteter. Vi er ofte på ture i lokalområdet og udforsker der forskellige underlag som grus, asfalt, græs, bakker og krat. Ofte går turene gennem rigtig udfordrende skovbund hvor det at bevæge sig uden at falde virkelig bliver sat på en prøve. Vi går lange ture så de små ben bliver slidt helt i bund, men samtidig stærke.

Vi har stor opmærksomhed på kroppen og hvilke signaler den sender til barnet og til omverdenen. Vi snakker om hvad kroppen og sanserne fortæller "Er det svært at sidde stille lige nu?", "Har du lyst til at smage?". Vi hjælper barnet med at italesætte deres kropslige fornemmelser og signaler.

Vi bruger ofte sanserne i hverdagen, Vi snakker om dufte og lugte. F.eks. dufter vi til krydderurterne eller snakker om duften på badeværelset. Vi snakker om lyde, f.eks. lytter vi til fuglene eller vinden i træerne. Vi bruger vores følesans på forskellige måder, f.eks. går vi ud i sneen på bare tæer og kæler med den store hund i byen. Vi smager på forskellige ting, f.eks. spiser vi af krydderurterne på legepladsen og smager på myrerne i skoven. Vi mærker vores krop, når vi drejer rundt på gyngen eller triller ned af den største bakke i byen.

Vi bruger tid på at børnene er så selvhjulpne som muligt, dette kræver tid, fordybelse og nærvær og betyder så utrolig meget for det enkelte barn at de ved at de KAN.

Vi har hviletid alle ugens dage fra 12.30-13.30. Alle børn har mulighed for at få en lur eller en stund hvor kroppen er i ro. Vi skaber rammerne, så de med behov kan sove, mens de større børn deles i hver deres lille "hule", hvor de sidder med en rolig aktivitet der giver dem mulighed for at få ro på kroppen, tankerne og lade mentalt op til eftermiddagen.

Vi holder motorikdage enten ude eller i forsamlingshuset. Vi hører høj musik, løber, hopper, spiller bold, laver motorikbaner, går balance, kravler og meget mere.

Vores legeplads er indrettet sådan at der er mulighed for at udfordre kroppen med både at kravle, balancere, cykle, rutsje og gynges. Derudover bevæger børnene sig rundt på forskelligt underlag. Både fliser, sand, græs og jord.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science.

Børnehuset er en Grønne Spirer institution og det grønne flag vejrer stolt i vores flagstang, derfor gennemsynder udeliv og naturaktiviteter også alle læreplanstemaerne hos os.

Naturen er det bedste sted at være, om det er på legepladsen, byens plads, i skoven eller et helt fjerde sted. Her opstår den spontane nysgerrighed og lysten til at udforske naturen og det der findes heri, her bruges både kroppen, sanserne og hjernen.

Vi er ude i alt slags vejr, f.eks også når det fryser, her snakker vi sammen om hvordan man kan få varmen, "har vi brug for mere tøj?" "Er det bedst at sidde stille eller bevæge sig?". Vi er ude når vinden suser og laver tornadoer af blade på legepladsen, vi får sand i øjnene når det letter. Vi er ude når regnen siler og vi kan samle vand fra tage og vandpytter, så graves der huller i sandkassen og vi oplever at vi ikke skal grave ret langt ned for at få et hul fyldt med vand. Det samme sand er hårdt som granit om vinteren og vi finder is i sandlegetøjet hvis det ligger "rigtig" på jorden så vandet kan samle sig heri. Vi lytter til tordenvejret og blæsten.

Vi graver store huller og små huller, vi tegner tegninger i sandet med pinde, finder flotte sten, blomster, blade, kryb og kravl. Vi finder smådyr i hækken og holder dem i terrarier og nærstudere dem. Vi søger informationer omkring de dyr, som børnene finder eller ser. Sammen lærer vi om de dyr vi oftest får besøg af på legepladsen eller møder på vores ture, blandt andet ved hjælp af udstoppede dyr, billeder og fortællinger, genkendelsens glæde er stor når vipstjerten igen besøger græsplænen.

Vi går i den lokale skov og besøger nærmiljøets små søer. Vi laver bål og bålmad. Børnene er draget at bål og giver udtryk for at dette vil de rigtig gerne. Vi laver små planteforsøg hvor vi gror ting indendøre og i vores have og drivhus. Vi samler gerne frugt i nærmiljøets krat og haver og laver spændende ting som vi kan smage. Vi lærer børnene om hvad man kan spise i haven, men også hvad man kan spise af sjove og anderledes ting, såsom ukrudt og myrer.

Hvert år deltager vi i Friluftsrådets affaldsindsamling og gennem opmærksomheden på skrald lærer vi børnene at passe på naturen.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskab.

Vi har en enestående kultur i vores børnehus som vi værner om. Familiene har en stor plads i vores traditioner og vores fælles kultur. Vi holder mange arrangementer i løbet af året hvor vi samles, spiser sammen, leger og hygger. Det er bl.a. kulturelle traditioner som fastelavn, jul og Børnehusets fødselsdag som er fundamentale. Vi fejrer også påsken, børnenes individuelle fødselsdage, personalets fødselsdag, sommeren, høsten mm. Dette gør vi på traditionelvis men har sat vores eget præg på dem.

Vi har et tæt samarbejde med byens lokale. Vi laver heks til Sct. Hans bålet afholdt af Borgerforeningen og vi pynter byens juletræ.

Vi tager på juletur til Plantorama og Hjerl Hede. Deltager i Snapsting og kommer rundt i vores nærmiljø.

Vi giver vores børn kulturelle oplevelser igennem teater, musik, kunst og besøg forskellige steder i samfundet. Dette kan både være at vi tager ud af huset, f.eks. til teaterstykker, koncert eller et besøg i domkirken. Det kan også være at vi får en gæst på besøg i huset eller at vi laver et forløb i Børnehuset. Vi giver også børne indsigt i andre landes kulturer, især igennem de forældre der kommer fra andre lande.

Evalueringens kultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringens kultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Vi evaluerer løbende over vores pædagogiske praksis i dagligdagen.

Smtte-modellen laves løbende på aktiviteter. Det kan være et emne, tage tøj på i garderoben, rundkreds, spisesituationen eller anden aktivitet i børnehuset.

I Smtte-modellen evaluerer vi på pædagogisk praksis i sammenhæng med vores læreplaner. Dette gøres på personalemøder.

En gang om året vil vi på et møde gennemgå vores læreplaner. Der skal vi forholde os til om vi gør det vi skriver og hvordan vores evaluering fungerer. Derudfra skal vi tilrette læreplanen og evaluering, så det passer til vores børnegruppe, dagligdag og pædagogiske praksis.

Kommenterede [1]: Vil vi gøre det? fx på en lørdag

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Børne- og
Socialministeriet

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC